

"En seguretat, els alcaldes han de manar més"

Julián Delgado (Cuenca, 1936), superintendent de la Guàrdia Urbana de Barcelona des del 1982. Cansat de la irracionalitat que representa la superposició de cossos policíacs en un mateix territori, ha proposat un nou model de seguretat per a Catalunya basat en el desplegament de la policia autonòmica.

L'any 1982 Narcís Serra va cridar Julian Delgado perquè es fes càrrec de la Guàrdia Urbana de Barcelona. Des d'aleshores comanda amb extraordinària discreció el cos de policia més present en la vida diària dels barcelonins, que hi mantenen una especial relació de proximitat, d'amor i d'odi. Però, malgrat l'impacte indiscutible del seu càrrec en la vida diària de gairebé tres milions de persones, ni el seu nom ni la seva cara no formen part de l'univers de personatges populars de la ciutat. I no és pas que no tingui al seu darrere una densa biografia.

—*Senyor Delgado, el seu servei de premsa serveix un currículum seu de 21 pàgines que sobta. Ho fan per impressionar?*

—Nooo. Un currículum es pot fer de moltes maneres, no? Si assisteixes a un curs de dos dies pots posar això o no... És una mica enganyós, el que compta són algunes coses fonamentals, aquelles de què haig d'estar orgullós, i la resta és per a omplir una mica.

—*Què hi fa un militar, dirigint la policia local de Barcelona?*

—Jo vaig estar en actiu a l'exèrcit només quatre anys, del 61 al 65. Des d'aleshores fins ara he fet funcions policials. Em vaig inclinar pel món de la policia perquè creia que era més gratificant que no el de l'exèrcit, tot i que havia estat en unitats molt punteres i gratificants, professionalment, com la Legió al Sàhara. Diria una altra cosa sobre això: la cultura de comandament de l'exèrcit no encaixa de cap manera en una policia. Cal tenir la sensibilitat de recliclar-se. Macià va ser militar i president de la Generalitat, i de Gaulle també procedia de l'exèrcit. L'origen no desqualifica la persona.

—*Fa poques setmanes vostè va presentar públicament el seu model de seguretat per a Catalunya. Però tot i ser potencialment molt polèmic, ha tingut el silenci per resposta. Ni el Ministeri d'Interior, ni la Delegació del Govern ni el Govern Civil no han dit res...*

—Jo crec que tots han dit alguna cosa, uns en bé i uns altres en mal. La consellera de Governació l'altre dia va parlar de la meua ponència i va dir, més o menys, que recollia el guant. I ha anat més enllà. En la inauguració del curs de l'Escola de Policia de Catalunya va dir que tenia la voluntat política de desblocar d'una vegada per totes la qüestió davant

el govern de Madrid. Jo la vaig felicitar.

—*I Ferran Cardenal?*

—Ferran Cardenal... públicament no ha dit res.

—*I privadament?*

—Privadament... Com que el que ha dit no és bo, prefereixo no dir res.

—*I el delegat del Govern, Miquel Solans?*

—Solans, no ho sé. Però m'ha arribat de Madrid, i em sembla que pot ser cert, que Rafael Vera ho ha acollit molt bé. Vera no ha estat mai reticent respecte a la policia de Catalunya. Si no hagués estat pels Jocs Olímpics, s'hauria avançat molt més en aquest terreny. Els Jocs van matar tota possibilitat d'avançar en aquesta qüestió.

—*Vostè s'esperava que la seva ponència tingués més ressò públic?*

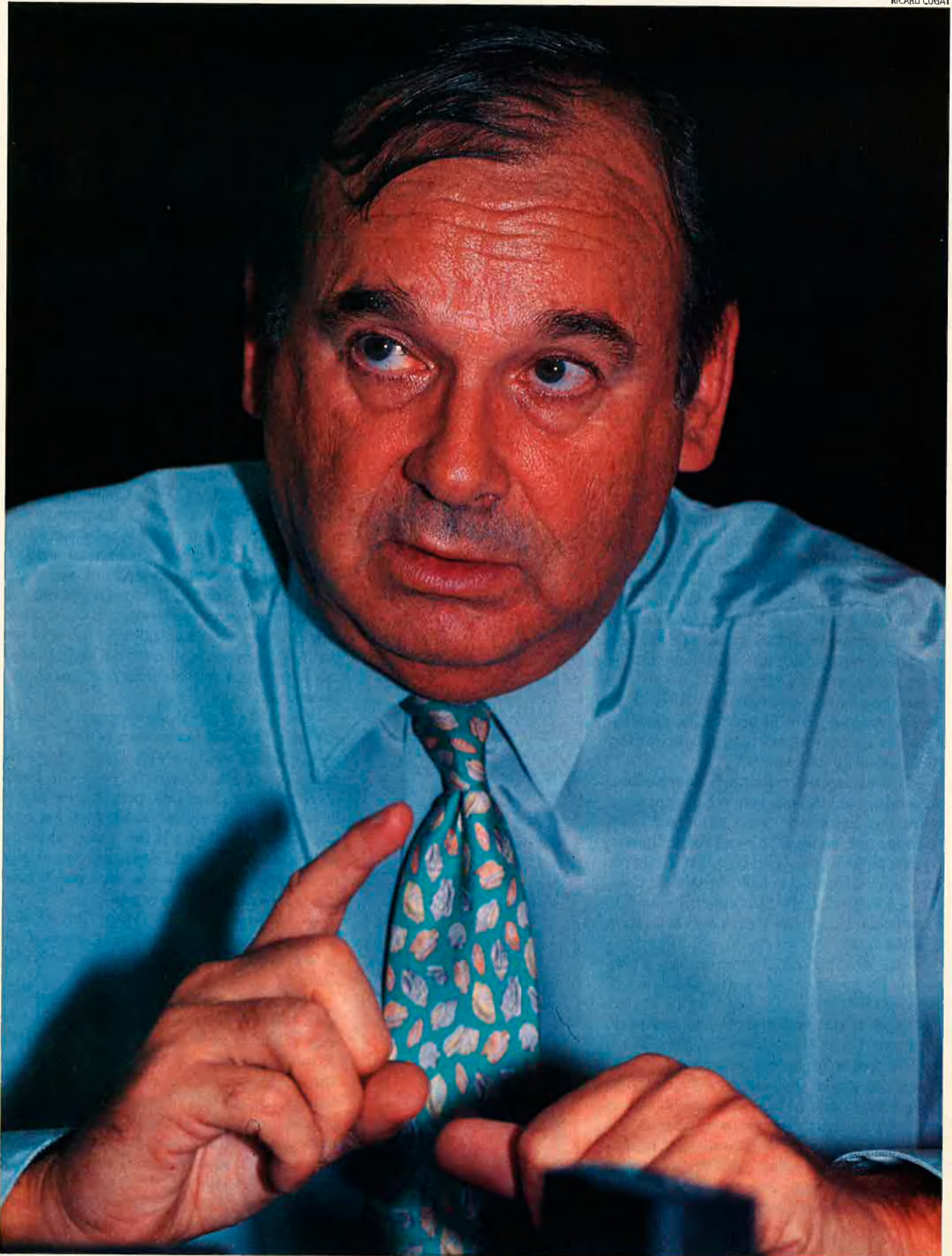
—La premsa no va interpretar-la bé. Llegint les informacions semblava que nosaltres volguéssim que la Policia Nacional i la Guàrdia Civil marxessin de Catalunya demà mateix. En realitat és un procés que s'hauria de fer progressivament i oferint als membres d'aquests cossos la possibilitat d'integrar-se a la Policia de Catalunya. Jo ja fa anys que estudio aquesta qüestió; la ponència no era cap novetat. Però aquest cop hi ha hagut una cosa diferent: la màxima autoritat de Catalunya en matèria de Seguretat, la consellera de Governació, s'hi ha mostrat a favor. I també l'estat ha reaccionat bé. Vol dir que aquest any hem fet camí.

—*Pasqual Maragall coneixia per endavant el contingut de la seva proposta?*

—Quan vaig tenir la ponència acabada, la vaig enviar al regidor de la via pública, Joan Torres, i a ell, li va agradar. Jo suposo que ell bé en devia parlar amb l'alcalde. L'alcalde és un home molt preocupat per aquests temes, i a la vegada disgustat per no poder traçar la política de seguretat de la seva ciutat. És totalment irracional que la màxima autoritat de la ciutat no pugui intervenir en una qüestió que és la que més preocupa els ciutadans, segons totes les enquestes.

—*Segons el seu model, qui és la Policia de Catalunya?*

—L'important no és quins són els cossos de policia que fan la feina, sinó qui té les competències. Primer s'ha de definir quina autoritat té les competències, i després a través de quina

policia les exerceix. Durant la República, el president de la Generalitat dirigia les forces de seguretat de l'estat. Tenia la competència, que era la cosa important. L'alcalde d'una ciutat, per exemple, podria exercir les seves competències a través de la policia local o a través dels mossos d'esquadra. I jo en la ponència apunto una fórmula de desenvolupament de la policia autonòmica. El que no pot ser és que la policia autonòmica estigui reclosa a les presons. Encara bo que és per fora. Les presons embruteixen els funcionaris. Un policia amb un subfusell en una garita s'embruteix. Pot ser la seva perdició. Tampoc no poden fer de conserges a la porta d'un edifici. Això no és una policia. Ha de trencar-se aquesta situació, i n'ha de venir una altra.

—Vostè parla molt clar, però per què vostè i tants altres han trigat tants anys a fer-ho?

—Jo a l'any 1986 ja vaig publicar una ponència que deia el mateix que dic ara; fins i tot anava més enllà. Però de seguida va venir la designació de Barcelona com a seu olímpica i es va acabar tot. Aquests últims anys jo no podia fer res. Tampoc no ha dit res la societat catalana; no li ha interessat gaire aquesta qüestió. Quan a la societat catalana li ha interessat una cosa, l'ha demanada molt, i ho ha fet a crits. En la qüestió de la seguretat, el català, tot i desitjar que la policia autonòmica es desenvolupi, ha demostrat un pragmatisme important. En primer lloc perquè hi ha hagut coses més importants, i en segon lloc perquè el ciutadà català ha entès que una policia nova no es podia responsabilitzar de la seguretat dels Jocs Olímpics.

—Tornem al seu model policíac. Al final del procés, reserva per a la policia i la Guàrdia Civil les tasques extra i supracomunitàries. Això què vol dir exactament?

—Control d'armes, de fronteres, de contraban, aeroports, grans delictes com ara el crim organitzat, intel·ligència de l'estat, terrorisme... Són funcions que no resulten evidents al ciutadà; aquests polícies gairebé ni es veuen. Això, per cert, és exactament el que diu l'Estatut de Catalunya i és perfectament compatible amb la Constitució. No vaig ni un pas més enllà de la legalitat vigent.

—Això significa que la gran majoria d'efectius de les forces de seguretat a Catalunya es retirarien?

—Quan es diu això sembla una innovació molt gran. Potser és una innovació respecte a la realitat, però no respecte a la legalitat. La Constitució diu que la Generalitat podrà crear una policia autonòmica; i la policia autonòmica és per a fer de policia, exactament com al País Basc. A Catalunya les circumstàncies històriques han estat unes altres, i això fa que puguem iniciar un camí progressiu, menys crispat. Però aquest camí s'ha d'iniciar. És una cosa claríssima.

—El fet de ser militar suposo que li permet de

“Quan a la societat catalana li ha interessat una cosa, l'ha demanada molt, i ho ha fet a crits. En la qüestió de la seguretat, el català, tot i desitjar que la policia autonòmica es desenvolupi, ha demostrat un pragmatisme important.”

dir aquestes coses sense que ningú sospiti que vostè vol trencar l'estat...

—Jo fa molt temps que he deixat de ser militar. I no és que m'avergonyeixi d'haver-ho estat, al contrari, però és que realment no ho sóc; fa molts anys que no ho sóc. I ho puntualitzo, perquè moltes vegades quan algú m'ha volgut criticar ho ha fet per aquest costat. Fa vint-i-sis anys que sóc policia. En fa onze que em vaig retirar totalment de l'exèrcit.

—Això de reclamar molt poder per als alcaldes en la seguretat és molt americà, oi?

—Jo sóc enemic total de la policia americana, perquè crec que és la menys professional de totes. És una policia absolutament polititzada, la figura del xèrif és d'allò més aprofessional. A les grans ciutats plenes de violència la policia és tan violenta com els altres, segurament perquè no li toca més remei... Copiar de la policia americana, res. Jo no demano plens poders per als alcaldes, ni de lluny: només sobre els delictes petits i mitjans —que són la majoria dels que es produeixen— i que avui no investiga ningú.

Fixa't si és important això: l'alcalde que fa una política de rehabilitació de la Ciutat Vella i que s'hi gasta un munt de milions, no controla una peça importantíssima per a la recuperació del barri com és la seguretat. I pot arribar a passar que al governador civil correponent, que sí que en té les competències, li interessi precisament que la inseguretat es centri a la Ciutat Vella i així mantenir contents altres barris on el seu partit —que potser és diferent del de l'alcalde— recull els vots. I l'alcalde seria impotent en una situació així.

—I no hi ha el perill que apareguessin alcaldes tipus Jesús Gil, per a entendre'ns?

—La justificació que s'ha adduït sempre ha estat aquesta: Herri Batasuna i Jesús Gil. I això no és més que una excusa, perquè per a això ja hi ha les lleis: quan un alcalde faci una cosa il·legal, que li apliquin la llei. I això també va en funció de la dimensió de la ciutat: un alcalde tindrà més competències en seguretat segons que la seva ciutat sigui més gran.

—Vostè va arribar a Barcelona l'any 65, destinat a una unitat de la policia muntada. Com es veia la Barcelona franquista des de dalt d'un cavall?

—En aquella època jo no m'havia plantejat mai... Fixa't, la trajectòria que havia seguit: vaig entrar de molt petit en un col·legi d'orfes de militar, després vaig anar, també intern, a un altre col·legi de l'exèrcit, a El Escorial, i d'allà al Sàhara... Jo no veia el món més que des del prisma militar, d'exaltació nacionalista d'Espanya. Quan arribo a Barcelona és la primera oportunitat de veure el món d'una manera diferent. Sobre això del cavall, contaré una anècdota, que no sé si farà cap gràcia als teus lectors. Quan vaig arribar aquí no sabia res de la policia, jo era militar. Un dia em van ordenar que

anés a la plaça de la Universitat, que hi havia trifulgues amb els estudiants. Em vaig trobar allà, amb quaranta homes a cavall i a les meves ordres, i jo no sabia què fer-ne...

—*Es a dir, que vostè era dels mütics grisos!*

—Dels grisos, dels grisos...! I a més en una situació molt difícil, perquè a la tarda jo estudiava a la universitat i al matí... No et pensis que no vaig passar males estones.

—*I no el tenien localitzat, els estudiants?*

—No, no... I a més, jo anava a les assemblees com un més. Aquí a Barcelona va ser on em vaig adonar que la carrera militar no feia per a mi. Fins i tot vaig dubtar de continuar a la policia. Em podia haver dedicat a activitats privades, jo em movia molt pel Reial Club de Polo i coneixia molta gent que guanyava molts de diners i que m'oferien feina dins el món privat.

—*Quan li va venir la inquietud democràtica?*

—Jo vaig entrar en contacte molt aviat amb Juli Busquets i amb jutges de Justícia Democràtica a la Universitat de Barcelona. En aquell moment, a final dels 60, jo em vaig convertir en un marxista claríssim. Dins aquell món de jutges i militars demòcrates, jo era un radical. És clar, sortia al carrer i ja no ho era tant... Va ser en aquells anys que vaig prendre consciència de la realitat del país. Jo tenia contradiccions internes importantíssimes, no és gens fàcil passar d'una banda a l'altra. D'una banda era marxista i d'altra tenia tics autoritaris, era policia.

—*I, finalment, al 75 va acabar davant un tribunal militar, acusat d'activitats antifranquistes. El van absoldre per falta de proves, però suposo que divuit anys després ja pot confessar que era culpable, no?*

—Bé, a mi m'acusaven d'haver faltat a la meua paraula, i per això vaig anar davant un Tribunal d'Honor. Jo m'havia traslladat a Madrid per fer-me càrrec del funcionament clandestí de la Unió de Militars Democràtics (UMD), després de la detenció dels companys que ho portaven. Van ser uns mesos de molta activitat. Ells sabien que era jo qui feia les conferències de premsa i la propaganda clandestina i tot això, i tenia els serveis secrets al darrere, però era molt difícil d'enxampar-me perquè, a Madrid, era molt fàcil de perdre-m'hi. Llavors em va cridar un general que era policia i em va dir que deixés aquelles activitats i que m'enviava uns mesos a l'Acadèmia de Policia de Badajoz. Em va exigir que jo em comprometés a no continuar les activitats polítiques. Però vaig conti-

—**Després de les detencions preolímpiques, la Guàrdia Civil passa per una certa crisi de legitimitat a Catalunya?**

—**Efectivament, efectivament, realment sí...**

—**Com ho va viure, allò, vostè?**

—**Jo penso que... en aquella situació pre-olímpica les autoritats, i amb elles les forces de seguretat, estaven molt preocupades. Jo, més que un error de la Guàrdia Civil, crec que en tot cas va ser un error polític. De totes maneres comprenc que en aquell moment totes les prevencions eren poques, i no m'estranya que es produïssin errors. Com a responsable policíac no tinc dades suficients per a jutjar-ho; com a ciutadà em va semblar una operació una mica inoportuna. Però repeteixo que comprenc que les autoritats estiguessin molt preocupades per qualsevol cosa que pogués tenir un contacte amb el terrorisme.**

nuar-les, i llavors em van acusar d'haver faltat a la meua paraula. I em va venir ben prim. Dels 15 membres del tribunal, nou van posar bola negra. Si haguessin estat deu, m'haurien expulsat de l'exèrcit. I va ser una sorpresa, perquè jo ja tenia coll avall que m'expulsarien i m'havia buscat feina de professor amb Enrique Tierno Galván.

—*I de la banqueta dels acusats a l'avantsala de la mort: País Basc, 1978.*

—Jo vaig anar a Basauri de la mà de Martín Villa, que em va convèncer perquè tornés a la policia i que anés voluntari al País Basc, en un moment que ningú no hi volia anar. Recordo que m'ho va proposar en un dinar quasi clandestí en un restaurant molt discret de Madrid. Martín Villa va ser molt valent en uns moments molt difícils, perquè a més no feia tant que m'havien jutjat.

—*En aquells moments Euskadi vivia un clima de gran violència i crispació. No tenia por d'anar-hi?*

—Mira, una anècdota del dia que vaig arribar a Basauri. Jo era a la meua habitació de la caserna, canviant-me de roba i afaitant-me, i de sobte començo a sentir ràfegues de trets. Trec el cap per la finestra i veig un munt de policies que venien corrent i cridant: "que nos ametrallen, que nos ametrallen!". Des de l'autopista havien metratllat els policies que jugaven a futbol. Aquesta va ser la meua entrada a Basauri, i em vaig quedar una mica sorprès.

—*Sorprès, és la paraula?*

—Home, després d'haver estat a la Legió... Però no, no recordo d'haver sentit por, però sí molta responsabilitat. Van ser uns anys molt durs, amb molta activitat terrorista, i això em va responsabilitzar molt perquè jo manava molt, era comandant.

—*No van venir mai contra vostè?*

—Jo vaig rebre una amenaça, que tinc molt ben guardada a casa. Jo vivia a Santutxu, que era un barri de Bilbao, perquè m'aixafava molt, això de viure tot el dia a la caserna, i quan vaig rebre l'amenaça me'n vaig tornar a la caserna. Fins i tot vaig tenir maldecaps amb uns familiars meus que vivien allà i que em van haver de demanar que per favor que no els anés a veure a casa d'ells. Una família molt estimada per mi, eh! I això són coses molt dures. Però va ser una experiència professional extraordinària. La pau que jo defensava en aquells moments ja era una pau democràtica.

Eduard Voltas